

Ismeretes, hogy Garay apósa kívánságára biztosabb és több jövedelmet nyújtó állást keresett, ezért elfogadta Orosz József meghívását, s második házasságának megkötése után néhány héttel Pozsonyba távozott, a Hírnök című politikai lap munkatársának; feleségét egy ideig Pesten kellett hagynia. A vers azt az érzést keltheti az olvasóban, hogy Pesten maradt, tehát tőle távol levő fiatal felesége iránt érzett sóvárgása íratta vele ezeket a rajongó sorokat. Pedig nem: a fiatal férj három heti távollét után gyorskocsin siet feleségéhez Pestre, hogy magával vigye új pozsonyi lakásukba. Amikor ez a vers készült, már túl vannak a mézes-hetekken, s jó ideje együtt élnek Pozsonyban. Annál figyelemreméltóbb, hogy a házasság életköznapjai középette is ilyen forró vallomást ír szerelméről. A vers a magyar hitves-költészet legmelegebb hangú darabjai közé tartozik.²

A három költeményt valószínűleg felesége őrizgette, egészen a sajátjának tekintette, ezért nem jelentek meg. Nem gyengébbek, sőt melegebbek, közvetlenebbek, természetesebbek, formai szempontból is sok tekintetben csiszoltabbak és frissebbek Garay szerelmi verseinek legtöbbszörénél. Megérdemlik tehát, hogy életművének egészében helyet kapjanak.

FICZAY DÉNES

BENEDEK ELEK LEVELEI HALMÁGYI SAMUHOZ

1922 telén a legnagyobb magyar meseíró Székelyudvarhelyen, ifjúsága „tündérvárosában” járt. Néhány kedves órát töltött Halmágyi Samu* költő-tanár és Tompa László, az ismert költő társaságában. Halmágyi két felvételt készített az íróról (ezekről is szó van a levelekben). A képeket elküldte Elek apónak, díszes, Füstös Ida festőművész. a várost és környékét ábrázoló akvarelljei kíséretében.

Benedek Elek válaszelevelei érdekesen tükrözik a nagy író lelkivilágát és a Cimborakorszakhoz szolgálnak becses adalékkul. Eredetijük Halmágyi Samu birtokában. Megvan mindháromnak a borítékja is: Tekintetes Halmágyi Samu igazgató úrnak, Székelyudvarhely, Áll. polgári iskola címmel.

CIMBORA

KÉPES HETI GYERMEKLAP
Szerkesztősége

KISBACZON, 1923. jan. 2.
u. p. Nagybaczon (Háromszék megye)

Főszerkesztő: Benedek Elek

Kedves Őcsém, a szép karácsonyi ajándék nem talált itthon: a tízedik unokában gyönyörködtük át a szeretet ünnepének napjait. Ez mentse, hogy oly későn mondok köszönetet a kedves figyelemért. Őreg szívemet melegítőbb emléket el sem tudok képzelni, mint képeket annak a városnak a tájékaról, a melyet tündérvárosnak rajzol meg gyermeki fantáziám, s amely tündérváros maradt nekem életem alkonyán is. Köszönet, ezer köszönet érte, s kérlek, tolmácsold köszönetemet Füstös Idának is, aki az album címlapját a felejthetetlen Budavárral és Csicserral ékesíté.

A két arckép közül az álló képet tartja igazán sikerültnek nagyanyóka, azt, amelyikben te legkevésbé bíztál. Magam is e mellett szavazok. Az ülő képen arcom kissé kemény, amilyen a valóságban sohasem tudott lenni, — fájdalom, akkor sem, amikor szükség lett volna rá. Ha tehát tetézni akarod kedvességedet, az állóképből kérek néhány másolatot gyermekeim részére, na meg barátaim és barátnőim is rég kínoznak arcképért, nekem pedig egyetlenegy sincs. Az egyetlen, az útlelvélbe ragasztottat, elvitte egy barátom lerajzoltatás végett — soha viszont nem látásra. Most azonban nagy zavarban vagyok: szeretnék többet és többet az álló képből, ez pedig költséget okoz neked. Kérlek, csináld úgy, hogy egyikünknek se legyen oka — nyugtalankodásra.

Két kötet versedet végig élveztem karácsony és újév között. Tudván, hová jutottunk, végtelen lehangoltság nehezedik az olvasó lelkére, de mert én nemcsak olvasó vagyok, mint költőt s szívem egész melegével köszöntlek, Kedves Őcsém, s hozzá teszem: Isten ellen való

² Második és harmadik versszaka egyébként megegyezik 1835-ben „Parlagi rózsák” címmel írt vers füzére IV. darabjának két utolsó versszakával, azzal a különbséggel, hogy abban a stórfakezdő „Szerelmem” szó helyett „Ah, kőnom” szerepel.

* Halmágyiról: Dézsi-Ványai: Magyar irodalmi lexikon 338. l.

vétek volna részedről, ha a hosszú hallgatást meg nem törnéd. S mert én nemcsak olvasó, nemcsak kritikus vagyok (félíg-meddig ez utóbbi), de szerkesztő is, elvárom, hogy juttatsz lelked kincseiből a gyermekvilágnak is. Ha fontos volt mindég, ma még fontosabb, hogy egészséges, jó magyar lelki táplálékkal lássuk el gyermekeinket. Röviden: várom a verseidet.

Nem zárhatom be leveletem anélkül, hogy hálásan ne emlékezzem meg arról a néhány óráról, melyet a Tompa és Halmágyi család társaságában töltöttem. Az én feledhetetlen óráim közé tartoznak ezek az órák.

Egészen otthon voltam — mondhatok-e ennél többet? Add át, kérlek, meleg üdvözlétemet Tompáéknak, nemkülönbén a te kedves élettársadnak — nemcsak a magam, de nagyanyóka részéről is, aki mindig hálával gondol mindazokra, akikről s akiknek társaságáról én szeretettel, elragadtatással beszélek. Már pedig a ti társaságotokról beszélhettem volna-másként?

Adjon Isten nektek, a két jó szomszédnak, boldog új esztendőt!

Szeretettel bátyád

Benedek Elek

Kisbaczon, 1923. febr. 7.

Cimbora stb.

Kedves Öcsém, félek, hogy rossz vélemény alakult ki benned én felőlem, mert nyilvánvaló, hogy nem jutott kezedhez az a levél, amelyben én azon melegében megköszöntem kedves figyelmedet. Azért gyanítom, hogy elkallódott a levelem, mert én abban kértelek, hogy az álló képből készíts néhányat. Ez t. i. igen jól sikerült, s szerettem volna meglepni vele gyermekeimet. Aztán arra is kértelek, hogy írj a *Cimborának*.

Szóval: térítsd vissza véleményedet, mert én még azok közé a régi szabású emberek közé tartozom, akik minden levélre válaszolnak, mindent megköszönnek, amit kapnak.

Mi van Tompa Lacival? Most olvastam az Ellenzékben a Sipos-kritikát. Végig aláírom. De hozzám elhűtlenült, mert hiába várok verset tőle a *Cimborának*.

Add át kézcsokomat mindazoknak a hölgyeknek, kiknek társaságában azt a feledhetetlen néhány órát töltöttem, téged Lacival együtt szeretettel köszönt

Elek bátyád

Kisbaczon, 1923. febr. 21:

Cimbora stb.

Kedves Öcsém, hálásan köszönöm a rengeteg sok fényképet. Korántsem számítottam ennyire s most azon búsulok, hogy nagy költségbe vertelek. Te, úgy látszik, ama fehér hollók közé tartozol, akinek ha a kezét kéri, mindjárt az egész karodat nyújtod: tessék! De mit is mondott az egyszeri cigányprímás? *Ityennek is kell lenni.*

Annak igen örvendek, hogy írsz a *Cimborá*-nak, s várom is a kéziratot. Bár szólalna meg ismét Tompa Laci is. Ha figyelemmel kíséri az újságot, láthatja, hogy sok serdülő olvasója is van — nem muszáj hát, hogy gúgyögő verseket írjon. Örömmel jelezhetem, hogy nagy az érdeklődés az újság iránt, s ha csak közbe nem csap a mennydörgős mennykő, tartós életű lesz.

Isten áldjon minden jóval, kedves öcsém. Add át kézcsokomat és meleg üdvözlétemet a két család kedves nőtagjainak, nemkülönbén üdvözlétemet (és nógatásomat) Lacinak, téged szeretettel ölel

Elek bátyád